

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 420/2012-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. októbra 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošikovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti J. H., K., zastúpeného advokátom JUDr. I. L., K., ktorou namieta porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 689/2000 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 12 C 781/1994), za účasti Okresného súdu Košice I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom

Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 689/2000 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 689/2000 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. J. H. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 7 000 € (slovom sedemtisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť J. H. trovy konania v sume 404,37 € (slovom štyristoštyri eur a tridsaťsedem centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. I. L., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. mája 2012 doručená sťažnosť J. H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 689/2000 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 12 C 781/1994).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh, ako aj zo spisovej dokumentácie okresného súdu vedenej pod sp. zn. 12 C 781/1994 a sp. zn. 12 C 689/2000 vyplýva, že právna predchodkyňa sťažovateľa M. L. podala 5. októbra 1994 žalobu o zaplatenie finančnej náhrady „za zabraté nehmuteľnosti...“ v sume 17 444 000 Sk. Konanie bolo pôvodne vedené pod sp. zn. 12 C 781/1994. Okresný súd o žalobe rozhodol rozsudkom z 12. novembra 1997

tak, že návrh na finančnú náhradu za zabraté nehnuteľnosti čiastočne zamietol a v prevyšujúcej časti o náhradu za zriadenie vecného bremena k časti nehnuteľnosti vylúčil žalobu na samostatné konanie. Označený rozsudok nadobudol právoplatnosť 25. júla 2000; vo zvyšnej časti, proti ktorej sťažnosť predovšetkým smeruje, je konanie vedené pod sp. zn. 12 C 689/2000.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza, že jeho „Právna predchodkyňa... podala dňa 5. októbra 1994 na bývalom Obvodnom súde Košice I žalobný návrh o finančnú náhradu za zabraté nehnuteľnosti v kat. úz. K. proti C. K. Vec bola pôvodne vedená pod sp. zn. 12 C 781/94.

Po smrti mojej tety, ktorá zomrela dňa 9. júla 1995, súd pokračoval v konaní s dedičmi, a to s mojím bratom Ing. J. H. a mnou sťažovateľom. Ku dňu 31. decembru 1995 bol C. K. zrušený, súd preto ďalej ako s odporcom konal so Slovenskou správou ciest, Investorským útvarom Košice.

Okresný súd Košice I... dňa 12. decembra 1997 rozsudkom č. k. 12 C 781/94-68 rozhodol tak, že návrh o finančnú náhradu za zabraté nehnuteľnosti čiastočne zamietol a v prevyšujúcej časti - o náhradu za zriadenie vecného bremena k časti nehnuteľnosti - vylúčil návrh na samostatné konanie, ktoré je vedené pod sp. zn. 12 C/689/2000.

V období rokov 2001 až 2007 bol okresný súd vo veci prakticky nečinný, nevykonával žiadny úkon, ktorý by smeroval k ukončeniu veci, k vydaniu konečného rozhodnutia. Až uznesením č. k. 12 C/689/2000-46 z 24. apríla 2007 okresný súd pripustil, aby do konania ako odporca v 2. rade vstúpila N., a. s. Okresný súd naďalej konal so zbytočnými prietahmi a preto môj brat (žalobca v 1. rade) sa rozhodol nepokračovať v konaní, bol z neobyčajne dlhého súdneho konania vyčerpaný, celkom stratil svoju vieru v spravodlivosť. Ja sťažovateľ som sa ešte pokúsil o uzatvorenie zmieru s odporcami, avšak sa to nepodarilo, a keďže ani súd nekonal vo veci, dňa 21. decembra 2011 som podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní. Predseda moju sťažnosť prešetril a pripustil, že v tomto konaní skutočne došlo k zbytočným prietahom. “

Sťažovateľ zastáva názor, že „... postupom okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 12 C/689/2000 (predtým pod sp. zn. 12 C 781/94), ktoré konanie trvá už

neuveriteľných 17,5 rokov dochádza k porušovaniu jeho základného práva zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov, resp. aby sa jeho právo prerokovalo v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. Dohovoru.“

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1) Základné právo J. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C/689/2000 (predtým pod sp. zn. 12 C 781/94) porušené bolo.

2) Okresnému súdu Košice I prikazuje vo veci vedenej pod sp. zn. 12 C/689/2000 (predtým pod sp. zn. 12 C 781/94) konať bez zbytočných prieťahov.

3) J. H. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 7.000,- EUR, ktoré mu je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4) Okresný súd Košice I je povinný uhradiť J. H. trovy právneho zastúpenia na účet jeho advokáta JUDr. I. L. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 420/2012-18 zo 16. augusta 2012 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľa a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenie právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu sa k sťažnosti vyjadril v prípise č. Spr 1/2012 zo 14. júna 2012, v ktorom okrem iného uviedol:

„... V období rokov 2001 až 2007 súd vo veci konal iba sporadicky a vo väčších časových odstupoch, čím došlo k prietahom v konaní. Od roku 2010 však súd vo veci postupuje sústredene a plynulo.

V roku 2010 účastníci konania prejavili záujem spor vyriešiť dohodou. Súd 15. 6. 2010 pojednávanie odročil na neurčito a poskytol účastníkom priestor pre osobné stretnutie na mieste samom a na uzavretie dohody.

Listom zo dňa 1. 9. 2010 právny zástupca navrhovateľa oznámil súdu, že 30. 8. 2010 sa uskutočnila ohliadka na mieste samom za účasti účastníkov konania, znalca, geodeta a zainteresovaných osôb a dohodli sa na ďalšom postupe na vyhotovení geometrického plánu a rekultivácii sporných nehnuteľností.

Po vyhotovení geometrického plánu sa účastníci mali opätovne stretnúť s tým, že o ďalšom postupe budú súd bez odkladu informovať...

Listom zo dňa 27. 9. 2011 súd vyzval navrhovateľa a odporcov, aby oznámili súdu v akom štádiu sa nachádza rokovanie účastníkov o riešení sporu.

Navrhovateľ 7. 10. 2011 písomne oznámil súdu, že 7. 9. 2011 sa uskutočnilo stretnutie účastníkov konania, kde právna zástupkyňa odporcu v 2. rade mu odovzdala k naštudovaniu odborné vyjadrenie znalca a dohodol sa ďalší termín stretnutia na 13. 10. 2011.

21. 11. 2011 navrhovateľ písomne oznámil súdu, že nedošlo medzi účastníkmi k jednoznačnej dohode a preto žiada súd, aby vo veci ďalej konal.

Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 27. 1. 2012. Na tomto pojednávaní právna zástupkyňa navrhovateľa oznámila súdu, že navrhovateľ bude žiadať zmenu žalobného petitu a že túto zmenu doručí súdu písomne. Pojednávanie bolo odročené na 18. 5. 2012.

Na pojednávaní 18. 5. 2012 navrhovateľ predložil súdu upresnenie návrhu a tiež projektovú dokumentáciu technickej a biologickej rekultivácie. Upresnenie návrhu súd na pojednávaní doručil odporcom, ktorí hneď na to požiadali o odročenie pojednávania

za účelom oboznámenia sa s predloženými podaniami. Ďalší termín pojednávania je určený na 14. 9. 2012.

Na základe vyššie uvedeného som dospel k záveru, že súd od roku 2000 do 2007 nekonal vo veci plynulo, čím spôsobil prieťahy v konaní.

K dĺžke konania však prispeli aj účastníci konania, ktorí v roku 2010 žiadali odročiť pojednávanie za účelom uzavretia mimosúdnej dohody. V novembri 2011 oznámili súdu, že k uzavretiu mimosúdnej dohody nedošlo. Za toto obdobie nečinnosti nemôže niesť zodpovednosť súd...“

Právny zástupca sťažovateľa reagoval na vyjadrenie predsedu okresného súdu v podaní z 5. októbra 2012, v ktorom okrem iného uviedol:

„... Ako to vyplýva z cit. vyjadrenia odporcu na strane 2, odporca sám uvádza, že od r. 2001 došlo k prieťahom v konaní, avšak súd postupuje v konaní sústredene a plynulo až od roku 2010, čím priznáva nečinnosť súdu v období rokov 2001 až 2007 (resp. 2010).

Toto vyjadrenie odporcu potvrdzuje oprávnenosť podanej sťažnosti.“

II.

Pre účely rozhodnutia o sťažnosti si ústavný súd vyžiadal od okresného súdu príslušný súdny spis, pri preskúvaní ktorého sa sústredil na postup okresného súdu v namietanom konaní v období po vylúčení časti pôvodného návrhu (na náhradu za zriadenie vecného bremena k časti zabratej nehnuteľnosti, pozn.) na samostatné konanie (obdobie po 25. júli 2000, keď nadobudol právoplatnosť rozsudok okresného súdu sp. zn. 12 C 781/1994 z 12. novembra 1997, pozn.) vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ formuloval svoje výhrady práve k tejto časti namietaného konania. Zo súdneho spisu ústavný súd zistil tieto skutočnosti relevantné na rozhodnutie o sťažnosti:

1. Prvé pojednávanie po vylúčení časti návrhu na samostatné konanie bolo nariadené na 17. október 2001, t. j. po uplynutí viac ako 14 mesiacov; z tohto pojednávania sa ospravedlnil právny zástupca sťažovateľa.

2. Ďalší procesný úkon vo veci vykonal okresný súd až 22. mája 2003 (po uplynutí 18 mesiacov); pokyn kancelárii, aby u žalovaného zistila, či bola presne určená výmera zabratej pôdy.

3. Okresný súd nariadil ďalšie pojednávanie na 24. apríl 2007 (po uplynutí takmer šiestich rokoch od predchádzajúceho pojednávania); toto pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov konania odročené na 15. jún 2007.

4. Na pojednávanie nariadené na 15. jún 2007 sa nedostavili žalovaní, preto bolo odročené na 17. júl 2007.

5. Pojednávanie 17. júla 2007 sa uskutočnilo bez prítomnosti právneho sťažovateľa a právneho zástupcu žalovaného v 1. rade; pojednávanie bolo odročené na 28. september 2007.

6. Na pojednávaní uskutočnenom 28. septembra 2007 sa zúčastnili všetci účastníci konania; na základe návrhu právnej zástupkyne žalovaného v 2. rade bolo pojednávanie odročené na neurčito na účely vyžiadania stanoviska Ministerstva dopravy Slovenskej republiky k pasívnej legitímácii v predmetnom spore.

7. Dňa 28. marca 2008 okresný súd nariadil pojednávanie na 22. apríl 2008, ktoré bolo po vypočutí účastníkov konania odročené na neurčito na vypracovanie znaleckého posudku.

8. Dňa 25. septembra 2008 okresný súd požiadal o stanovisko L., a. s., vo veci týkajúcej sa spôsobu odškodnenia ostatných vlastníkov (odpoveď bola okresnému súdu doručená 17. októbra 2008).

9. Dňa 27. februára 2009 okresný súd nariadil termín pojednávania na 28. apríl 2009, ktoré bolo po vypočutí účastníkov konania a svedkov odročené na 22. september 2009.

10. Podaním z 25. augusta 2009 vzali žalobcovia svoj návrh späť; v tejto súvislosti bolo pojednávanie nariadené na 22. september 2009 odročené na neurčito na účely zistenia, či sa späťvzatie žaloby týka aj žalovaného v 2. rade; v podaní zo 7. októbra 2009 žalobcovia okresnému súdu oznámili, že žalobca v 1. rade berie späť žalobu vo vzťahu k obom žalovaným a sťažovateľ (žalobca v 2. rade) na žalobe trvá.

11. Dňa 3. novembra 2009 bol nariadený termín pojednávania na 18. december 2009, ktoré bolo na žiadosť účastníkov konania odročené na 16. marec 2010.

12. Pojednávane nariadené na 16. marec 2010 bolo po vyjadrení účastníkov odročené na účely zabezpečenia vyjadrenia príslušných štátnych orgánov na 14. máj 2010.

13. Pojednávane nariadené na 14. máj 2010 bolo odročené z dôvodu neúčasti sťažovateľa na 15. jún 2010.

14. Pojednávane uskutočnené 15. júna 2010 bolo po vypočutí sťažovateľa odročené na neurčito na účely pokusu o mimosúdne urovanie sporu; 6. septembra 2010 požiadal sťažovateľ o predĺženie lehoty na mimosúdne vysporiadanie.

15. Dňa 16. septembra 2011 okresný súd vyzval účastníkov, aby sa vyjadrili, či došlo k mimosúdnej dohode a či bol vyhotovený geometrický plán; žalovaný 4. októbra 2011 okresnému súdu oznámil, že sa vo veci mimosúdnej dohody uskutočnilo viacero stretnutí účastníkov konania s tým, že ďalšie stretnutie bude 13. októbra 2011 (obdobné oznámenie doručil okresnému súdu aj sťažovateľ 7. októbra 2011).

16. Dňa 21. novembra 2011 žalovaný oznámil okresnému súdu výsledok ostatného stretnutia účastníkov (k dohode nedošlo) a požiadal o nariadenie pojednávania.

17. Dňa 5. decembra 2011 okresný súd nariadil pojednávane na 27. január 2012, ktoré bolo po vypočutí účastníkov odročené na 18. máj 2012.

18. Dňa 16. mája 2012 sťažovateľ zaslal okresnému súdu spresnenie žaloby; vzhľadom na krátkosť času od tohto podania sťažovateľa bolo pojednávane nariadené na 18. máj 2012 odročené na 14. september 2012.

19. Pojednávane nariadené na 14. september 2012 bolo opätovne odročené na 12. október 2012 na účely spresnenia žaloby.

20. Pojednávane uskutočnené 12. októbra 2012 bolo odročené na 14. december 2012 na účely predvolania svedkov.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 689/2000 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 12 C 781/1994).

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety

OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP v znení účinnom do 31. decembra 2011, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom namietaného konania po vylúčení časti pôvodnej žaloby na samostatné konanie je rozhodovanie o náhrade za zriadenie vecného bremena k časti „zabranej nehnuteľnosti“. Ide o rozhodovanie o veci, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov, pričom v rámci nej existuje už aj pomerne rozsiahla a v zásade stabilizovaná judikatúra všeobecných súdov. Z uvedených dôvodov ústavný súd nepovažuje vec sťažovateľa za právne zložitú. Zo skutkového hľadiska ústavný súd pripúšťa, že ide o vec zložitejšiu vzhľadom na potrebu vykonať v rámci zisťovania skutkového stavu časovo náročnejšie dokazovanie (vypracovanie znaleckých posudkov, vyhotovenie geometrických plánov). Skutková zložitost' veci ale nemôže ospravedlniť stav, v akom sa namietané konanie nachádzalo v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu. Ústavný súd v nadväznosti

na uvedené poukazuje na skutočnosť, že ani predseda okresného súdu neospravedlňoval vo svojom vyjadrení k sťažnosti aktuálny stav namietaného konania právnou či skutkovou zložitou veci.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom. Ústavný súd pri posudzovaní tohto kritéria vychádzal z toho, že sťažovateľ je právnym nástupcom pôvodnej navrhovateľky, ktorá zomrela ..., t. j. stal sa účastníkom konania na základe univerzálnej sukcesie, a preto môže v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 197/05) uplatňovať svoje základné právo na konanie bez zbytočných prieťahov aj pre štádium konania, ktoré tejto zmene predchádzalo. Zo súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, na základe ktorých by mohol dospieť k záveru, že sťažovateľ svojím správaním zásadnejšie negatívne ovplyvnil doterajšiu dĺžku namietaného konania. Ústavný súd čiastočne akceptoval argumentáciu predsedu okresného súdu, podľa ktorej k doterajšej dĺžke namietaného konania prispeli aj účastníci konania, keď v roku 2010 žiadali odročiť pojednávanie na účely uzavretia mimosúdnej dohody a až v novembri 2011 oznámili okresnému súdu, že k uzavretiu dohody nedošlo. Obdobie, v ktorom na základe návrhu účastníkov konania vo veci konajúci súd poskytne účastníkovi konania primeraný čas na mimosúdnu dohodu, nemožno totiž pripísať na ťarchu tohto súdu. V tejto súvislosti ale ústavný súd poznamenáva, že zo súdneho spisu vyplýva, že okresný súd zisťoval až po uplynutí viac ako 13 mesiacov od odročenia pojednávania, t. j. po uplynutí neprimerane dlhého času, či k mimosúdnej dohode došlo, a až následne začal vo veci konať.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo v predmetnej veci k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu. V tejto súvislosti ústavný súd poukázal na svoju konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Zo zistení ústavného súdu uvedených v časti II tohto nálezu vyplýva, že okresný súd bol po vylúčení časti pôvodného návrhu na samostatné konanie (toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 25. júla 2000, pozn.) v namietanom konaní v podstate takmer sedem rokov neodôvodnene nečinný (v tomto období bolo nariadené len jedno pojednávanie), pričom jeho ďalší priebeh je charakteristický neefektívnou činnosťou okresného súdu (nariadovanie a odročovanie pojednávanií bez zásadnejšieho posunu pri zisťovaní skutkového stavu, resp. právnych skutočností dôležitých pre rozhodnutie veci). V dôsledku dlhodobej neodôvodnenej nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu trvá konanie v časti, ktorá bola vylúčená na samostatné konanie, už viac ako 12 rokov bez toho, aby okresný súd vo veci meritórne rozhodol. Berúc do úvahy aj skutočnosť, že pôvodné konanie začalo podaním žaloby už 5. októbra 1994, ústavný súd zdôraznil, že ide o dobu, ktorá je z hľadiska požiadaviek na ochranu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z ústavného hľadiska neakceptovateľná.

Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že neodôvodnenou nečinnosťou a neefektívnou činnosťou okresného súdu v namietanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a tiež práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Keďže namietané konanie nebolo do času rozhodnutia ústavného súdu o s'ťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 689/2000 v ďalšom období postupoval bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Keďže ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľ žiadal, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 7 000 € z dôvodu dlhodobo trvajúceho stavu právnej neistoty.

Pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd zohľadňujúc predovšetkým obdobie, v ktorom došlo k zbytočným prieťahom v konaní, ako aj celkovú doterajšiu dĺžku namietaného konania dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume požadovanej sťažovateľom primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom. Za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2012 patrí podľa príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) odmena 127,16 €, čo spolu s režijným paušálom (7,63 €) predstavuje odmenu za jeden úkon právnej služby v sume 134,79 €. Ústavný súd priznal úhradu trov konania za tri úkony právnej služby (príprava a prevzatie vecí, písomné vyhotovenie sťažnosti, stanovisko k vyjadreniu okresného súdu) a na tomto základe uložil okresnému súdu povinnosť uhradiť sťažovateľovi trovy konania v celkovej sume 404,37 € (3 x 134,79 €) na účet jeho právneho zástupcu (bod 4 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2012